

BURDUR REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
www.burdurram.meb.k12.tr

AKRAN ZORBALIĞI

2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı başında düzenlenen Rehberlik ve Psikolojik Danışma İl Yürütme Komisyonunda akran zorbalığı ve meslek eğiliminde bireylerin yetenek alanlarının belirlenmesi konuları yerel hedefler olarak seçilmiştir.

Bu hedeflerden akran zorbalığı konusunda okul idaresi ve öğretmenlerimizi bilgilendirmek amacıyla bu bülteni hazırladık. Bu bülten kapsamında akran zorbalığının tanımı , çeşitleri ve okulda yapılacak çalışmalar konusunda bilgilerimizi aktarmaya çalıştık

Umarız bu yayın çalışmalarınızda sizlere yardımcı olur. İyi çalışmalar.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Akran Zorbalığı Nedir?

Bir insanın belirli bir süre boyunca sürekli tekrar eder biçimde arkadaş veya arkadaşlarının isteyerek ve bilerek sözel, fiziksel veya psikolojik olarak olumsuz davranışlarına maruz kalmasına akran zorbalığı denilir.

Akran zorbalığı, bilinçli olarak yapılan ve mağdura fiziksel, zihinsel, sosyal ya da psikolojik zarar verme amacı güden söz ve/veya eylemlerdir.

Akran zorbalığı olarak nitelenen davranışların belli bir süre boyunca tekrarlanma özelliği vardır. Bu yönüyle zorbalık, bir kez gerçekleşen diğer saldırgan davranışlardan farklıdır.

Ayda en az 2-3 kez herhangi bir zorbalık türüne uğrayanlara mağdur, ayda en az 2-3 kez zorbaca eylemlerde bulunanlara da zorba denir.

ZORBALIĞIN ÇEŞİTLERİ ¹

Okul ortamında akran zorbalığı çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir. Bunlar:

Sözel Şiddet: En sık karşılaşılan zorbaca davranışlardan biri çocukların birbirleriyle alay etmesi ve dalga geçmesidir. Çocuğun kılık kıyafeti, saç, ten rengi, bedeninde olan bir engeli, kullanmak zorunda olduğu materyali (gözlük, tel gibi) çocuğun ekonomik durumu, boyu, kilosu alay veya dalga konusu olmaktadır.

Fiziksel Şiddet: İtme, vurma, saçını çekme, tükürmek, başkasına vurdurtma gibi davranışlar fiziksel şiddet içine girmektedir. Çocuk veya ergenin kendisine olmasa da eşyasına karşıda bir şiddet uygulanmaktadır.

Cinsel Şiddet: Cinsel içerikli sözcükleri sık tekrarlamak, cinsel anlamda dokunmaya çalışmak cinsel şiddet davranışlarına girmektedir.

Sosyal Şiddet: Akran oyun gruplarına almamak, sınıf içerisinde oluşan arkadaş gruplarına dahil etmemek, onunla konuşan kişilerin konuşmasını engellemeye çalışmak sosyal şiddet içerisine girmektedir.

Birçok okulda yukarıda ki davranışların bazıları çocuklar tarafından birbirine zaman zaman yapılmaktadır. Hemen hemen birçok öğrenci zaman zaman yukarıdaki birkaç davranışı hem yaşamış hem de yaşatmıştır. Okulda veya yaşadığınız yerde her çocuk birbirine aynı şekilde davranacak veya bu davranışların hepsini yapacak diye bir durum bulunmamakla birlikte bazı çocuklar akran zorbalığı konusunda daha riskli gruplarda yer alabilir. Akran zorbalığından bahsedebilmek için aynı davranışları devamlı yapması önemlidir.

1. <http://www.pisikonet.com/Yazilarimiz-akran-zorbaligi-nedir?-244.html>

ZORBALIĞIN YOL AÇTIĞI SORUNLAR ²

Düşük ya da zayıf benlik algısı
Kendine güvensizlik
İnsanlara güvenme ve onları sevmeye becerisinden yoksunluk
Şiddete alışma ve uygulayıcı olma
Öfke ve intikam duygularıyla yaşama
Pasifize olma ve içe kapanma
Depresyon
İntihara eğilimlik

Kaygı ve korku
Uyku ve yeme bozuklukları
Okulda başarısızlık
Madde bağımlılığı
Evden ya da okuldan kaçma
Kendini değersiz görme
Fiziksel ve duygusal gelişimde gecikme

2. <http://www.aktuelpdr.net/akran-zorbaligi-ve-akran-zorbaliginin-turleri-nelerdir.html>

AKRAN ZORBALIĞI İLE İLGİLİ YANLIŞ ALGILAR²

Akran zorbalığının yaygın bir sorun olduğu halde bu kadar az önemsenmesinin birçok kültürel ve sosyal nedeni var.

Zorbalık hakkındaki çeşitli yanlış toplumsal yargılar şiddetin üretilmesinde ve tekrar tekrar üretilmesinde önemli bir rol oynuyorlar. Bu algılardan bazıları şunlardır:

İNKAR VE KÜÇÜMSEME: Özellikle okul yöneticilerinin, sorunları görmezden gelerek 'Bizim okulda zorbalık yoktur' diyerek kendilerini savunmaya çalışmaları. Toplumsal açıdan bakıldığında da zorbalık olaylarının 'büyütülecek kadar ciddi olmadığı' algısı. Oysa Doç. Dr. Metin Pişkin tarafından ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar öğrencilerin yüzde 26'sının fiziksel, yüzde 34'ünün de sözel şiddete maruz kaldığını ortaya koymuştur.

EĞİTİCİ BULMA: Zorbalığı büyüme ve gelişmenin doğal bir parçası olarak görmek büyük bir hatadır. 'Zorbalığa uğrayan öğrencilerin yaşam güçlükleriyle mücadele etme becerisi gelişir', 'bu öğrenciler acı çekerler ama acı onları olgunlaştırır' ya da 'zamanla unutulur' gibi yaklaşımlar çok yaygın ve tehlikelidir.

EĞLENCELİ BULMA: Doğası gereği şiddet ve zorbalık içeren eylemleri çocukların birbirine yaptığı 'masum şakalar' olarak görmek, en fazla 'ayarını kaçırmış' olmakla suçlamak.

CİNSİYET AYRIMCILIĞI: Zorbalığın sadece erkekler tarafından uygulandığını düşünmek... Araştırmalar kızlar tarafından uygulanan şiddetin de küçümsenemeyecek boyutlarda olduğunu ortaya koyuyor.

GÖRMEZDEN GELME: Toplumda kendisine yapılan zorbalığı şikayet eden öğrencileri 'ana kuzusu' olarak tanımlayıp aşağılamak, bu kişileri ispiyonculukla suçlamak gibi bir eğilim vardır. Şikayetler genellikle önemsenmez ve kurban, dolayısıyla şiddet, görmezden gelinir. Bu öğrenciler yalnızlaştırılır.

KURBANI SUÇLAMA: Zorbalığa uğrayan öğrencinin 'mutlaka bunu hak edecek bir şey yaptığı'nın düşünülmesi. Kurbanın kışkırtıcı olarak görülüp zorbalığa ortak edilmesi.

ZAMANA BIRAKMA: Küçükken yapılan zorbalıkların geçici bir ergenlik durumu olarak görülmesi ve bu zorbalıkları yapanların büyüyünce olgunlaşıp 'akıllı, uslu insanlar olacaklarını' varsaymak. Oysa araştırmalar okul döneminde zorbalık yapanların önemli bir bölümünün, yetişkin olduklarında da kendilerine ve topluma zarar vermeye devam ettiğini ortaya koyuyor.

2. <http://www.aktuelpdr.net/akran-zorbaliği-ve-akran-zorbaliğinin-turleri-nelerdir.html>

OKUL MÜDÜRLERİ ZORBALIĞI ÖNLEMELİK İÇİN NELER YAPABİLİR?³

Öğüt verdiğiniz şeyi kendiniz de yapın

Bir okul lideri olarak değişim yaratmak için sadece statünüzü kullanmayın.

Bunun yerine "konuşmadan önce dinleyin ve eyleme geçmeden önce düşünün"

Sorunun kapsamını değerlendirin

Okulda ne oranda ve ne tür zorbalık problemleri olduğunu ve aynı zamanda bu problemlerin nerede ve ne zaman yaşandığını öğrenmek ve önleme çabalarınızın hedefini belirlemek için öğrencilere, personele ve ailelere yönelik anketler düzenleyin.

Okul çapında bir ilkeler rehberi hazırlayın

Okul değerlerini güçlendirin ve kabul edilemez davranışları ve sonuçlarını açık bir şekilde tarif edin. Görgü tanığı olan öğretmenleri ve özellikle öğrencileri güçlendirin. Uygun olmayan davranışı belirlemeleri ve ona tepki vermeleri konusunda eğitimler verin.

Küçük şeyler büyük bir fark yaratabilir

Öğrencileri her gün selamlamak, öğrencilerle konuşmak ve onlara isimleriyle hitap etmek gibi basit ve samimi hareketler, öğrencilerin okulla ve sizinle daha güçlü bir bağ kurmalarını sağlayacaktır.

Yetişkin gözetimini artırın

Çoğu zorbalık vakaları etrafta yetişkinler yokken oluyor. Bu yüzden onların koridorda, merdiven boşluklarında, kantinlerde, soyunma odalarında ve aynı zamanda okul servislerinde ve okula yürüyerek gidip gelen çocukların yollarında mümkün olduğunca "görünür ve tetikte" olmalarını sağlayın.

Zorbaliğı önleme aktiviteleri düzenleyin

Okul toplantılarında, iletişim kampanyalarında ya da sanatsal yarışmalarda okul değerlerini ön plana çıkararak topluluğı birbirine daha çok yakınlaştıran ve zorbalığın yanlış olduğunu mesajını pekiştirin.

ÖĞRETMENLER ZORBALIĞI ÖNLEMELER İÇİN NELER YAPABİLİR?³

Okulunuzun Zorbalıkla İlgili Politikalarını Öğrenin

Bunları etkili bir şekilde uygulamak için üzerinize düşeni yapın.

Anında Harekete Geçin
Harekete geçme konusundaki başarısızlık, davranışın sözsüz onayı anlamına gelir ve yayılmasına sebep olabilir.

Öğrencilere Saygı Ve Sevgi Gösterin

Öğrencilerinizin, onları dinlemek ve onlara yardım etmek için her zaman ulaşabilir olduğunuzu bilmelerini sağlayın.

Meslektaşlarınızla Zorbalığın Ne Olduğunu Tartışın

Bir grup olduğunuzda okul ortamını çok daha iyi gözlemleyebilirsiniz. Hem genel olarak zorbalığı hem de belli öğrencilerle ilgili endişelerinizi konuşun.

Zorbalık Konusunda Etkinlikler Düzenleyin

Sınıfınızın, kitaplardaki, televizyon programlarındaki ya da filmlerdeki zorbalığı belirlemelerine yardımcı olun. Bu zorbalığın etkilerinin neler olabileceğini ve nasıl çözüldüğünü / çözülebileceğini tartışın.

3. <http://www.egitimpedia.com/okulda-zorbaligi-onlemek-icin-5-oneri-2/>

GÜVENLİ OKUL İKLİMİ YARATMAK İÇİN OKULDA YAPILACAK ÇALIŞMALAR⁴

4.Güvenli Okul Sunusu. MEB ORGM

Okul genelinde belli bir disiplin anlayışı (yaklaşımı) benimsenmeli, ortak bir amaç üzerinde uzlaşılmalı ve bu amaç herkes tarafından paylaşılmalıdır.

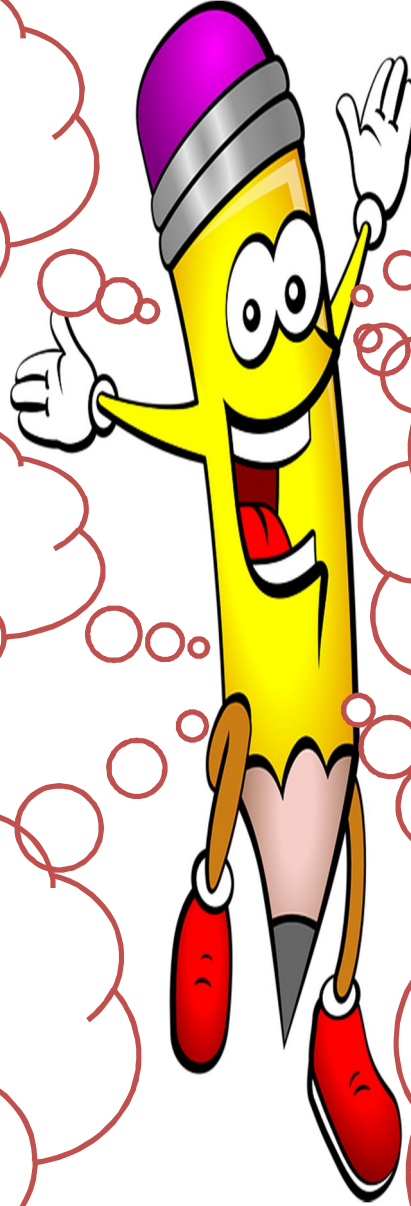
Risk grubuna giren öğrenciler tespit edilmeli ve yakından izlenmelidir.

Öğrencilerden beklenen olumlu davranışlar açık ve somut bir biçimde tanımlanmalı ve öğrencilere duyurulmalıdır.

Öğrenciler tarafından sergilenen olumsuz davranışlar görmezlikten gelinmemeli, bu olumsuz davranışlara müdahale edilmelidir

Öğrencilere beklenen davranışların kazandırılabilmesi ve istenmeyen olumsuz davranışların en aza indirilebilmesi için okulun koşullarına uygun pratik stratejiler belirlenmeli veya geliştirilmelidir.

Olumlu davranış kazandırma ve olumsuz davranışların engellenmesi süreci temel akademik alışkanlıkların kazandırılması çabalarıyla birlikte yürütülmelidir

Burdur Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü
Bahçelievler M. Yunus Emre C. No: 11
www.burdurram.meb.k12.tr
133613@meb.k12.tr
Tel: 0.248.2338601